

Reakcje społeczne na rozwiązania tzw. Nowej Piątki PiS

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Reakcje społeczne na rozwiązania tzw. Nowej Piątki PiS

» Wszystkie zapowiadane w tzw. Nowej Piątce PiS rozwiązania spotykają się z przychylnymi reakcjami społecznymi. Popiera je od 73% (w przypadku zerowego PIT dla pracujących do 26 roku życia) do 84% ogółu badanych (w przypadku „trzynastej emerytury”).

» Spośród wszystkich pięciu zapowiadanych rozwiązań za najbardziej potrzebne uznawane jest rozszerzenie programu Rodzina 500 plus, tak, aby świadczenie wychowawcze było wypłacane również na pierwsze dziecko. Jako najpotrzebniejsze wskazał je co trzeci badany (31%).

» Ogółem 45% ankietowanych uważa, że państwo polskie stać na realizację zapowiadanych rozwiązań. Przeciwnego zdania jest 38% badanych.

» Ponad połowa badanych (60%) uważa, że wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów, 27% dopuszcza powstanie niewielkiego deficytu, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne. Dla dużego deficytu nie ma społecznego przyzwolenia (dopuszcza go jedynie 2% respondentów).

» Zdaniem badanych, większe wsparcie ze strony państwa powinny otrzymać przede wszystkim osoby starsze, emeryci (29%) oraz osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunowie (26%).

Jarosław Kaczyński na lutowej konwencji wyborczej w Warszawie zapowiedział wprowadzenie nowych rozwiązań. W tzw. Piątce Kaczyńskiego czy też Nowej Piątce PiS znalazły się: świadczenie wychowawcze z programu Rodzina 500 Plus na każde dziecko, „trzynasta emerytura” w wysokości najniższej emerytury z ZUS, zerowy PIT dla pracujących do 26 roku życia, obniżenie kosztów pracy oraz przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych. Część z tych zapowiedzi („trzynasta emerytura” i świadczenie wychowawcze na każde dziecko) będzie realizowana już w najbliższych miesiącach – termin i sposób realizacji innych zobowiązań nie jest jeszcze znany w szczególności.

W związku z nowymi propozycjami PiS w marcowym badaniu¹ zapytaliśmy o poparcie społeczne dla zapowiadanych rozwiązań i postrzegane możliwości ich sfinansowania oraz o potrzeby dotyczące wsparcia różnych grup społecznych.

POPARCIE DLA NOWYCH ROZWIĄZAŃ

Wszystkie zapowiadane rozwiązania² spotykają się z przychylnymi reakcjami społecznymi. Popiera je od 73% (w przypadku zerowego PIT dla pracujących do 26 roku życia) do 84% (w przypadku „trzynastej emerytury”) ogółu badanych.

Aprobata wprowadzenia wszystkich pięciu rozwiązań przeważa we wszystkich uwzględnionych w analizach grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach wszystkich ugrupowań cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Wśród zwolenników PiS poparcie dla nowych rozwiązań sięga od 86% (dla obniżenia kosztów pracy) do 97% (dla „trzynastej emerytury”), wśród sympatyków PO – od 55% (dla zerowej stawki PIT dla pracujących do 26 roku życia) do 68% (dla przywrócenia lokalnych połączeń autobusowych), zaś wśród zdeklarowanych wyborców Kukiz'15 – od 63% (dla świadczenia wychowawczego z programu Rodzina 500 plus na każde dziecko) do 83% (dla dodatku dla emerytów i rencistów socjalnych).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (346) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 marca 2019 roku na liczącej 982 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Szczegóły dotyczące niektórych rozwiązań przedstawione zostały dopiero po realizacji badania, a pozostałych – nadal nie są znane.

CBOS

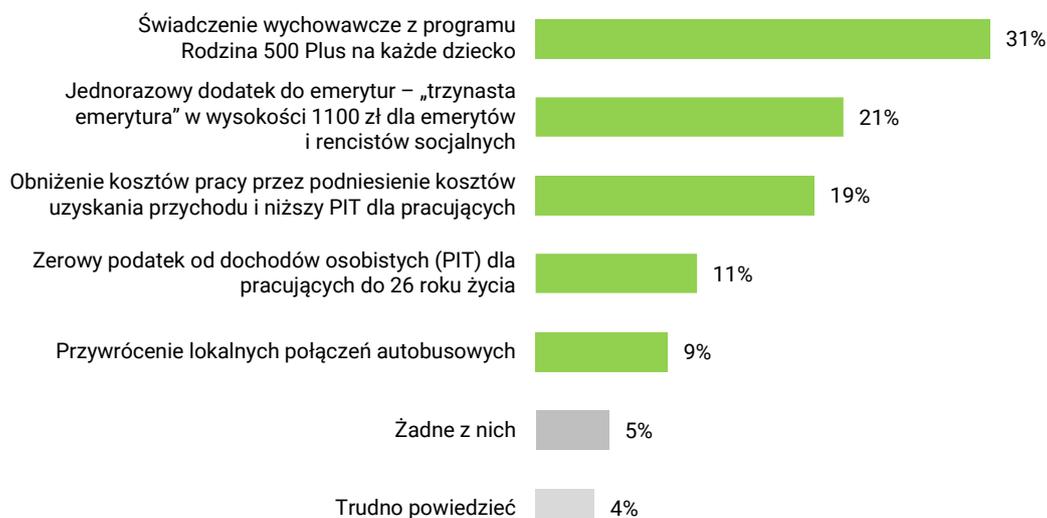
RYS. 1. Prawo i Sprawiedliwość zapowiada wprowadzenie nowych rozwiązań. O każdym z nich proszę powiedzieć, czy je Pan(i) popiera czy też jest Pan(i) mu przeciwny(a).

Spośród pięciu zapowiadanych rozwiązań za najbardziej potrzebne uznawane jest rozszerzenie programu Rodzina 500 plus, tak, aby świadczenie wychowawcze było wypłacane również na pierwsze dziecko, niezależnie od dochodu rodziny. To rozwiązanie jest oceniane jako najpotrzebniejsze przez prawie co trzeciego badanego (31%). Na kolejnych miejscach, z podobnymi odsetkami wskazań, znalazły się „trzynasta emerytura” (21%) i obniżenie kosztów pracy (19%).

CBOS

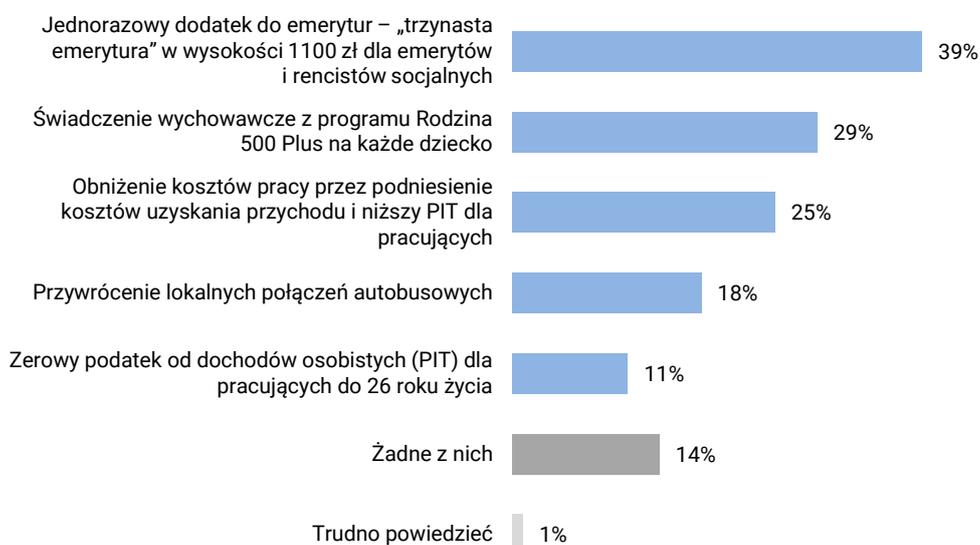
RYS. 2. Które z tych rozwiązań uważa Pan(i) za najbardziej potrzebne?

Najwięcej osób (39%) deklaruje, że oni osobiście lub ich gospodarstwo domowe skorzysta z „trzynastej emerytury”. Duża część badanych (29%) zyska na rozszerzeniu programu Rodzina 500 plus. Co czwarty ankietowany liczy, że skorzysta na zapowiadającym obniżeniu kosztów pracy – to niedużo biorąc pod uwagę wszystkich pracujących płatników PIT. Wydaje się, że na stosunkowo niewielkim odsetku wskazań na to rozwiązanie zaważył brak szczegółów dotyczących tej propozycji.

CBOS

RYS. 3. Z których z tych rozwiązań skorzysta Pana(i) gospodarstwo domowe lub Pan(i) osobiście?*

* Badani mogli wskazać wszystkie rozwiązania

Preferencje i oczekiwane korzyści dotyczące poszczególnych rozwiązań pokazują, że trafiają one lub mogą trafić do różnych grup społecznych i środowisk.

Projekt wypłaty „trzynastej emerytury” budzi najbardziej przychylne reakcje osób starszych, emerytów i rencistów. Za najbardziej potrzebne spośród wszystkich pięciu rozwiązań uznaje je 37% osób w wieku 65+, 39% emerytów i 36% rencistów. Skorzystanie z tego rozwiązania deklaruje 89% osób mających co najmniej 65 lat, 91% emerytów i 80% rencistów.

Świadczenie wychowawcze na każde dziecko doceniają przede wszystkim osoby wychowujące dzieci – rodzice i badani mający dzieci w gospodarstwie domowym. Blisko połowa respondentów deklarujących, że mają dzieci do 18 roku życia pozostające pod ich opieką (49%), i ponad dwie piąte mających dzieci w gospodarstwie domowym (42%) wskazuje poszerzenie programu Rodzina 500 plus jako rozwiązanie najbardziej potrzebne spośród wszystkich pięciu zapowiadanych. Co ciekawe, osoby mające w gospodarstwie domowym dziecko, na które dziś nie przysługuje świadczenie, rzadziej wskazywały na rozszerzenie programu Rodzina 500 plus jako na rozwiązanie najbardziej potrzebne (34% spośród nich) niż ci, których gospodarstwa domowe już teraz są beneficjentami programu

(48%). O korzyściach własnego gospodarstwa domowego z objęcia programem wszystkich dzieci mówi 80% badanych mających pod opieką dzieci i 72% deklarujących, że w ich gospodarstwie domowym są dzieci (i znów: tylko 56% z gospodarstw niepobierających obecnie świadczenia i 83% z gospodarstw już teraz otrzymujących świadczenie na przynajmniej jedno dziecko). Pozytywnym reakcjom na rozszerzenie programu Rodzina 500 plus sprzyjają niskie dochody *per capita*. Za najbardziej potrzebne rozwiązanie uważa je 42% osób o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 900 zł i 40% dysponujących miesięcznie na osobę kwotą od 900 zł do 1299 zł. Z nowego rozwiązania spodziewa się skorzystać odpowiednio 50% i 40% z nich.

Obniżenie kosztów pracy budzi ponadprzeciętne zainteresowanie pracujących (poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi), szczególnie tych spośród nich, którzy są najlepiej wykształceni i sytuowani. Więcej niż co czwarty pracujący poza rolnictwem (27%) uważa, że jest to najbardziej potrzebne rozwiązanie spośród wszystkich pięciu, w tym – 34% wśród pracujących z wykształceniem wyższym i 42% wśród dysponujących miesięcznie dochodem co najmniej 2500 zł *per capita* w gospodarstwie domowym. Z obniżenia kosztów pracy spodziewa się skorzystać 38% pracujących poza rolnictwem, w tym 43% – z wyższym wykształceniem, 40% – ze średnim, 53% – o miesięcznych dochodach *per capita* od 2500 zł wzwyż.

Zerowy PIT dla pracujących do 26 roku życia jest przychylnie odbierany przede wszystkim przez osoby, do których to rozwiązanie jest adresowane. Jako najbardziej potrzebne spośród wszystkich pięciu ocenia je 34% osób poniżej 26 roku życia. Prawie dwie trzecie badanych z tej grupy (63%) wymienia je wśród propozycji, z których skorzysta.

Co ciekawe i nieoczywiste, **przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych** jako najbardziej potrzebne spośród wszystkich proponowanych rozwiązań częściej niż przeciętnie wymieniają najmłodsi ankietowani: w wieku od 18 do 24 lat (15%) oraz uczniowie i studenci (18%). Z odbudowy połączeń autobusowych zamierzają skorzystać stosunkowo często, obok najmłodszych respondentów (31%), badani słabiej wykształceni i sytuowani, m.in. 33% osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym.

Preferencje i oczekiwane korzyści dotyczące poszczególnych rozwiązań do pewnego stopnia różnicuje orientacja polityczna i partyjna. Osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne za najbardziej potrzebne uważają wprowadzenie świadczeń wychowawczych z programu Rodzina 500 plus na każde dziecko (39%), badani identyfikujący się z lewicą najczęściej wskazują na potrzebę obniżenia kosztów pracy (30%), a w drugiej kolejności – na rozszerzenie programu Rodzina 500 plus (26%). Choć osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne za najbardziej potrzebne uważają przyznanie świadczenia wychowawczego na każde dziecko, jednak najczęściej deklarują, że oni sami lub ich gospodarstwa domowe skorzystają z dodatku do emerytury (50%). Badani o orientacji lewicowej najczęściej spodziewają się skorzystać z trzynastej emerytury (30%) i obniżenia kosztów pracy (28%). Jedna piąta z nich nie czuje się adresatem żadnego z zapowiadanych rozwiązań.

Zdeklarowani wyborcy PiS za najbardziej potrzebne rozwiązanie spośród wszystkich pięciu uznają świadczenie wychowawcze na każde dziecko. Jednocześnie sami spodziewają się skorzystać przede wszystkim z „trzynastej emerytury”. Zwolennicy PO i Kukiz'15 najczęściej widzą potrzebę obniżenia kosztów pracy, poza tym sympatycy PO stosunkowo często za najpotrzebniejsze uważają wprowadzenie świadczenia Rodzina 500 plus na każde dziecko, a wyborcy ugrupowania Pawła Kukiza – zerowej stawki PIT dla pracujących do 26 roku życia. Zdeklarowani zwolennicy PO najczęściej spodziewają się skorzystać z dodatku do emerytur, zaś sympatycy Kukiz'15 – z obniżenia kosztów pracy.

TABELA 1

Które z tych rozwiązań uważa Pan(i) za najbardziej potrzebne?	Potencjalne elektoraty		
	PiS	PO	Kukiz'15
	w procentach		
Świadczenie wychowawcze z programu Rodzina 500 Plus na każde dziecko	46	25	14
Zerowy podatek od dochodów osobistych (PIT) dla pracujących do 26 roku życia	8	8	21
Jednorazowy dodatek do emerytur – „trzynasta emerytura” w wysokości 1100 zł dla emerytów i rencistów socjalnych	22	16	17
Obniżenie kosztów pracy przez podniesienie kosztów uzyskania przychodu i niższy PIT dla pracujących	13	28	27
Przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych	6	8	12
Żadne z nich	1	12	3
Trudno powiedzieć	4	3	6

TABELA 2

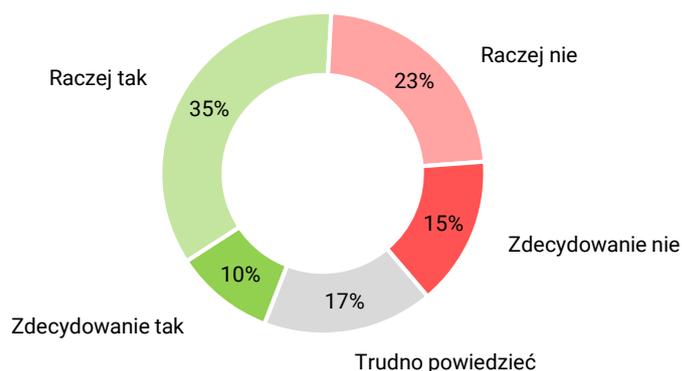
Z których z tych rozwiązań skorzysta Pana(i) gospodarstwo domowe lub Pan(i) osobiście?	Potencjalne elektoraty		
	PiS	PO	Kukiz'15
	w procentach		
Świadczenie wychowawcze z programu Rodzina 500 Plus na każde dziecko	31	24	25
Zerowy podatek od dochodów osobistych (PIT) dla pracujących do 26 roku życia	9	6	11
Jednorazowy dodatek do emerytur – „trzynasta emerytura” w wysokości 1100 zł dla emerytów i rencistów socjalnych	52	32	29
Obniżenie kosztów pracy przez podniesienie kosztów uzyskania przychodu i niższy PIT dla pracujących	23	25	31
Przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych	17	6	17
Żadne z nich	9	23	30
Trudno powiedzieć	0	2	0

CZY POLSKĘ STAĆ NA REALIZACJĘ TZW. NOWEJ PIĄTKI PiS?

Opinie o tym, czy Polskę stać na wprowadzenie w życie rozwiązań wymienionych w tzw. Nowej Piątce PiS, są podzielone: ogółem 45% badanych uważa, że tak, zaś 38%, że nie.

CBOS

RYS. 4. Czy, w Pana(i) ocenie, państwo polskie stać na wprowadzenie w życie tych rozwiązań czy też nie?

Biorąc pod uwagę podstawowe charakterystyki społeczno-demograficzne badanych można stwierdzić, że przekonania dotyczące możliwości sfinansowania nowych propozycji rządzącej partii różnicują kolejno: wykształcenie, dochody *per capita* w gospodarstwie domowym, miejsce zamieszkania oraz wiek. Przekonanie, że państwo polskie stać na wprowadzenie w życie nowych propozycji, przeważa wśród osób mających co najwyżej średnie wykształcenie, respondentów o niskich i średnich dochodach *per capita* (poniżej 1800 zł miesięcznie), mieszkańców wsi i mniejszych miast (poniżej 100 tys. mieszkańców) oraz osób w wieku 45+. Przeciwnego zdania są na ogół osoby z wyższym wykształceniem, badani o miesięcznych dochodach *per capita* co najmniej 2500 zł, mieszkańcy dużych miast, liczących co najmniej 100 tys. ludności. Obawy dotyczące sfinansowania nowych propozycji stosunkowo często skłonni są wyrażać także młodszy respondent – poniżej 45 roku życia.

Opinie na temat możliwości sfinansowania wszystkich zapowiadanych rozwiązań różnicuje jednak przede wszystkim orientacja polityczna. Zdecydowana większość badanych identyfikujących się z prawicą (67%) uważa, że państwo stać na realizację podjętych zobowiązań. Większość osób o orientacji lewicowej (68%) oraz blisko połowa badanych określających swoje poglądy polityczne jako centrowe (47%) uważa, że przekracza to możliwości finansowe polskiego państwa.

Kwestia sfinansowania zapowiadanych rozwiązań wyraźnie dzieli elektoraty. Zdeklarowani wyborcy PiS w ogromnej większości wierzą, że państwo polskie stać na sfinansowanie nowych propozycji. Sceptycy co do tego są w zwolennicy PO, ale także sympatycy Kukiz'15.

TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy, w Pana(i) ocenie, państwo polskie stać na wprowadzenie w życie tych rozwiązań czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	78	9	13
PO	14	77	9
Kukiz'15	25	50	25

Przytoczone wcześniej dane pokazują, że poparcie dla nowych rozwiązań jest duże i wynosi od 73% do 85%, a jednocześnie prawie dwie piąte badanych (38%) uważa, że państwa nie stać na sfinansowanie tych propozycji. A zatem część osób wyraża poparcie dla nowych rozwiązań mimo postrzeganych problemów z ich sfinansowaniem. Z analiz wynika, że poparcie dla każdego z rozwiązań wyraża nie tylko większość osób przekonanych, że państwo polskie stać na pokrycie kosztów nowych propozycji, ale także większość tych, którzy sądzą, że Polski „raczej” na to nie stać. Bardziej zróżnicowany stosunek do poszczególnych rozwiązań mają osoby „w sposób zdecydowany” deklarujące, że państwa nie stać na realizację nowych zobowiązań. Większość z nich (62%) popiera przywrócenie lokalnych połączeń autobusowych oraz zmniejszenie kosztów pracy (58%), a prawie połowa (47%) opowiada się za jednorazowym dodatkiem dla emerytów i rencistów. Raczej krytyczni są oni natomiast wobec rozszerzenia programu Rodzina 500 plus (35% za i 54% przeciw) oraz wobec zerowej stawki PIT dla pracujących do 26 roku życia (42% zwolenników i 52% przeciwników).

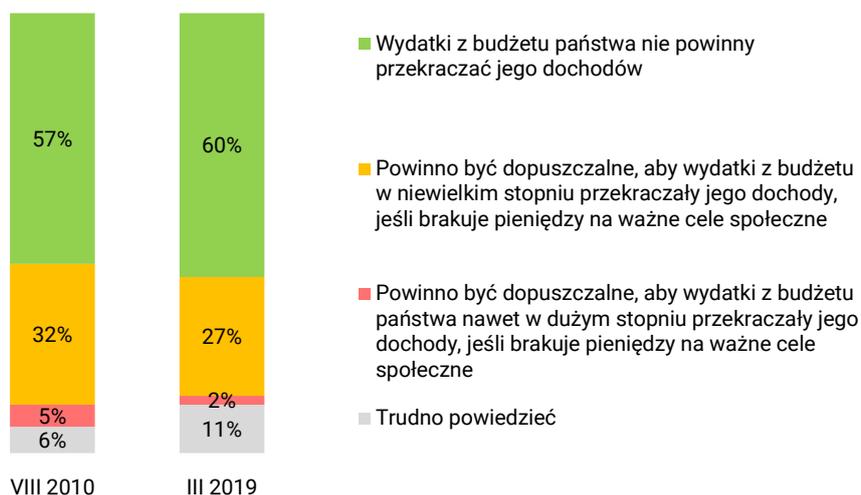
OPINIE O BUDŻECIE PAŃSTWA

Analizując stosunek do nowych rozwiązań zaproponowanych przez PiS i ich finansowania, byliśmy również zainteresowani ogólnym nastawieniem Polaków do deficytu budżetowego. Ostatni raz pytaliśmy o te kwestie w roku 2010, gdy deficyt budżetowy był znacznie wyższy niż obecnie. W 2010 roku deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w relacji do PKB wynosił 7,3%³ (w cenach bieżących, a dług tego sektora – 53,1%), natomiast w roku 2017 deficyt wyniósł 1,4% (dług – 50,6%). Według wstępnych szacunków deficyt w roku 2018 był jeszcze niższy.

Większość badanych uważa, że wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów (60%), co czwarty dopuszcza możliwość, aby wydatki w niewielkim stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne (27%), natomiast na to, aby wydatki w dużym stopniu przekraczały jego dochody, nie ma społecznego przyzwolenia (takie rozwiązanie akceptuje zaledwie 2% ankietowanych).

³ Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2018, Warszawa 2018.

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa przekraczały jego dochody?

W porównaniu z rokiem 2010, gdy pierwszy raz pytaliśmy o tę kwestię, Polacy opowiadają się za większą dyscypliną budżetową – częściej są zdania, że wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów, a rzadziej dopuszczają deficyt budżetowy. Ogółem odsetek dopuszczających deficyt budżetowy zmniejszył się z 37% do 29%. Obecnie Polacy częściej też niż dziewięć lat temu nie mają zdania na ten temat.

Za dopuszczalnością niewielkiego deficytu częściej niż pozostali opowiadają się badani z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, mieszkańcy największych miast, badani z wykształceniem średnim lub wyższym, a uwzględniając kryterium wieku – osoby w wieku 55–64 lata. Biorąc pod uwagę poglądy polityczne zauważyć można, że częściej na niewielki deficyt zgadzają się respondenci identyfikujący się z prawicą, a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy PiS.

Natomiast pogląd, że wydatki państwa powinny równoważyć jego dochody nieco częściej niż inni podzielają absolwenci wyższych uczelni (którzy relatywnie rzadko nie mają wyrobionej opinii na ten temat), badani w wieku 45–54 lata oraz respondenci z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* od 1300 do 1800 zł. Zauważyć można również, że częściej niż pozostali opinię tę wyrażają badani o lewicowych i centrowych poglądach politycznych, a w potencjalnych elektoratach – zwolennicy ruchu Kukiz'15 oraz PO.

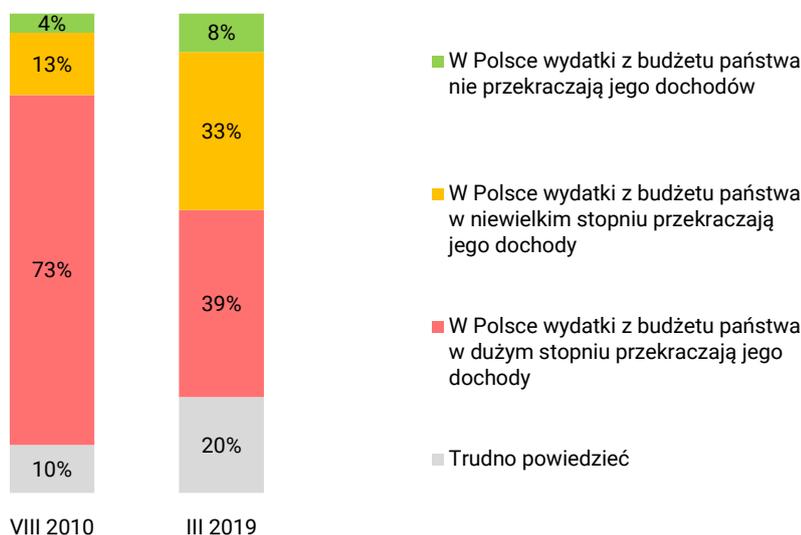
TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa przekraczały jego dochody?			
	Wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów	Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu w niewielkim stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne	Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa nawet w dużym stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	50	35	3	12
PO	73	21	1	5
Kukiz'15	77	7	3	13

Badani, zapytani o obecną sytuację w Polsce, w zdecydowanej większości uważają, że aktualnie wydatki z budżetu państwa przekraczają dochody, a opinie co do wielkości deficytu są dosyć podzielone. Przekonanie, że deficyt jest znaczny, przeważa jednak nad opinią, że jest on niewielki (39% wobec 33%). Relatywnie niewielu respondentów sądzi, że wydatki państwa równoważą jego dochody (8%). Warto podkreślić, że niemała część ankietowanych (20%) nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie.

CBOS

RYS. 6. Jak Pan(i) sądzi, jaka sytuacja jest w Polsce?

Porównanie wyników tegorocznych z ocenami sytuacji budżetowej sprzed dziewięciu lat pokazuje, że Polacy mają ogólne rozeznanie co do stanu finansów publicznych. W roku 2010 zdecydowana większość ankietowanych (73%) uważała, że deficyt w Polsce jest znaczny.

Opinie na temat obecnej sytuacji budżetowej są silnie zróżnicowane społecznie. Przekonanie, że deficyt jest duży, częściej podzielane jest przez badanych mieszkających w większych miastach, lepiej wykształconych, o najwyższych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym. Uwzględniając kryterium wieku można stwierdzić, że są to osoby mające 25–44 lata. Opinię, że deficyt jest niewielki, częściej niż pozostali wyrażają mieszkańcy miast liczących do 100 tys. mieszkańców, badani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym, ankietowani o dochodach *per capita* od 1300 zł do 2500 zł. Pogląd, że wydatki z budżetu państwa nie przekraczają jego dochodów, częściej formułują starsi respondenci (w wieku 55 lat i więcej), mieszkańcy wsi, osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym, badani o dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym nieprzekraczających 1800 zł.

Najsilniej jednak oceny obecnej sytuacji budżetowej zależne są od poglądów politycznych oraz preferencji partyjnych. Badani identyfikujący się z prawicą oraz potencjalni wyborcy PiS częściej niż pozostali uważają, że wydatki z budżetu nie przekraczają jego dochodów, bądź że deficyt jest niewielki. Natomiast respondenci o lewicowych poglądach politycznych oraz zwolennicy PO wyraźnie częściej niż pozostali są zdania, że deficyt jest duży.

TABELA 5

	Jak Pan(i) sądzi, jaka sytuacja jest w Polsce?			
	W Polsce wydatki z budżetu państwa nie przekraczają jego dochodów	W Polsce wydatki z budżetu państwa w niewielkim stopniu przekraczają jego dochody	W Polsce wydatki z budżetu państwa w dużym stopniu przekraczają jego dochody	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Poglądy polityczne				
Lewica	3	24	62	11
Centrum	4	33	47	16
Prawica	16	43	24	16
Trudno powiedzieć	5	24	38	33
Potencjalne elektoraty				
PiS	16	48	13	23
PO	2	18	70	10
Kukiz'15	11	18	48	23

Warto podkreślić, że opinie, czy stać nas na realizację nowych rozwiązań zaproponowanych przez PiS, bardzo wyraźnie zależą od oceny obecnej sytuacji budżetowej oraz od przyzwolenia na deficyt budżetowy. Badani dopuszczający deficyt budżetowy oraz lepiej oceniający stan finansów publicznych częściej uważają, że stać nas na wprowadzenie nowych rozwiązań.

TABELA 6

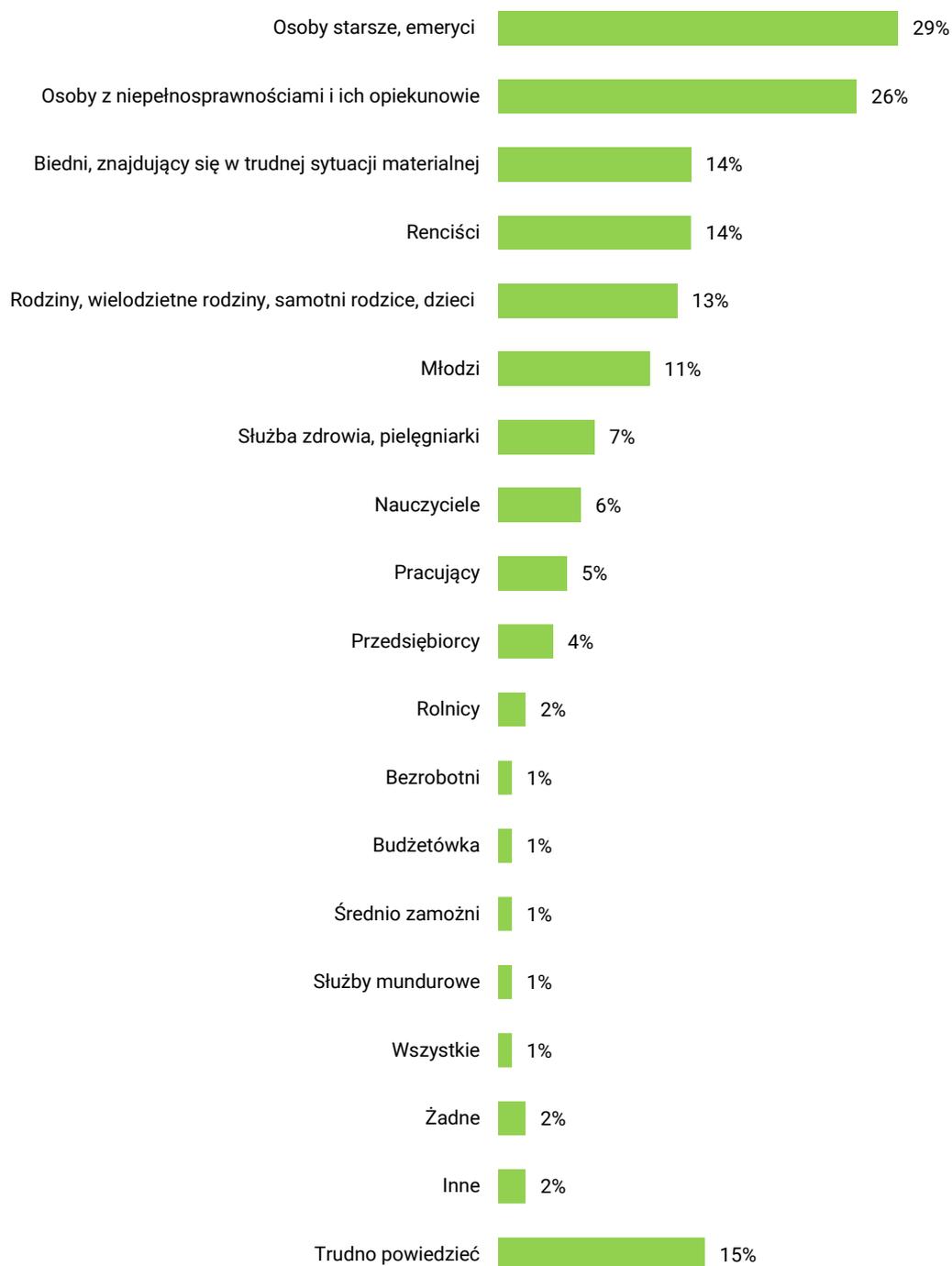
	Czy, w Pana(i) ocenie, państwo polskie stać na wprowadzenie w życie tych rozwiązań czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Czy, Pana(i) zdaniem, powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa przekraczały jego dochody?			
Wydatki z budżetu państwa nie powinny przekraczać jego dochodów	40	45	15
Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne*	56	32	12
Jak Pan(i) sądzi, jaka sytuacja jest w Polsce?			
W Polsce wydatki z budżetu państwa nie przekraczają jego dochodów	90	5	5
W Polsce wydatki z budżetu państwa w niewielkim stopniu przekraczają jego dochody	66	22	12
W Polsce wydatki z budżetu państwa w dużym stopniu przekraczają jego dochody	18	69	13

* Połączone zostały odpowiedzi: „Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu w niewielkim stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne” oraz „Powinno być dopuszczalne, aby wydatki z budżetu państwa nawet w dużym stopniu przekraczały jego dochody, jeśli brakuje pieniędzy na ważne cele społeczne”.

JAKIE GRUPY POWINNY UZYSKAĆ OD PAŃSTWA WIĘKSZE WSPARCIE?

W kontekście proponowanych rozwiązań oraz protestów różnych środowisk zapytaliśmy ankietowanych, jakie grupy społeczne powinny uzyskać od państwa większe wsparcie – czy to w postaci środków finansowych, czy to w postaci innych rozwiązań, np. ulg i ułatwień. W odczuciu badanych większego wsparcia wymagają przede wszystkim seniorzy, emeryci (29%) oraz osoby z niepełnościami i ich opiekunowie (26%). Mówiąc o seniorach respondenci wspominali o trudnej sytuacji materialnej części z nich, niekiedy również o problemach zdrowotnych i trudnościach w dostępie do świadczeń medycznych. Z kolei wymieniając osoby z niepełnościami czasem precyzowali, że chodzi im o dzieci bądź dorosłych z niepełnościami lub też ich opiekunów. W dalszej kolejności wymieniane były osoby generalnie znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, biedne (14%) oraz renciści (14%). Zdaniem zbliżonej grupy badanych wsparcia wymagają rodziny (13%), w szczególności wielodzietne, samotni rodzice oraz ogólnie – dzieci. Praktycznie równie często ankietowani wymieniali w tym kontekście ludzi młodych wchodzących w dorosłe życie, rozpoczynających pracę zawodową i zakładających rodziny (11%). Co czternasty badany uważa, że wsparcia i doinwestowania wymaga przede wszystkim służba zdrowia – ogólnie (7%), personel medyczny, a w szczególności pielęgniarki. Porównywalna grupa ankietowanych w swoich spontanicznych wypowiedziach wymieniła nauczycieli (6%). Nieco rzadziej do grup wymagających wsparcia respondenci zaliczają – ogólnie – pracujących (5%), przedsiębiorców, prowadzących działalność gospodarczą (4%) oraz rolników (2%). Pozostałe grupy wymieniane były sporadycznie.

RYS. 7. Jakie grupy społeczne powinny uzyskać od państwa większe wsparcie czy to w postaci środków finansowych, czy to w postaci innych rozwiązań, np. ulg i ułatwień?

Procenty nie sumują się do 100, gdyż badani mogli podać więcej niż 1 odpowiedź

Rozwiązania, które znalazły się w tzw. Nowej Piątce PiS podobają się Polakom. Za najbardziej potrzebne uznawane jest rozszerzenie programu Rodzina 500 plus i przyznanie świadczenia wychowawczego na każde dziecko. Jednocześnie jednak sporo osób ma zastrzeżenia dotyczące możliwości sfinansowania proponowanych rozwiązań. Polacy w większości uważają, że wydatki z budżetu państwa powinny być równoważone przez jego dochody, a w porównaniu z wynikami sprzed dziewięciu lat, gdy sytuacja budżetowa była mniej korzystna, są bardziej wymagający, jeśli chodzi o utrzymanie dyscypliny finansowej.

Badani, zapytani o to, które grupy powinny uzyskać większe wsparcie od państwa, w swoich spontanicznych wypowiedziach najczęściej wymieniali osoby starsze, emerytów oraz osoby z niepełnosprawnościami i ich opiekunów.

Opracowały

Małgorzata Omyła-Rudzka

Beata Roguska